

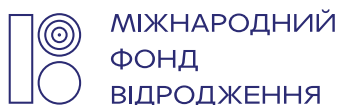

ЯК ДОПОМОГТИ МІСЦЕВИМ АНТИКОРУПЦІЙНИМ ІНІЦІАТИВАМ ПЕРЕТВОРИТИСЯ НА ПОТУЖНІ АНТИКОРУПЦІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ?

РЕЗЮМЕ

Підтримка антикорупційних реформ на регіональному та місцевому рівнях є одним із пріоритетів для програм міжнародної допомоги, які спеціалізуються на антикорупційних реформах в Україні. Регіональні та місцеві громадські організації розглядаються як ключові гравці в цьому процесі. Разом з тим, через низьку професійну та інституційну спроможність багатьох з них, донори мають виклики щодо роботи в регіонах. Кожна донорська програма/організація шукає власні методи роботи та шляхи подолання викликів роботи на місцевому рівні. На сучасному етапі вироблення рекомендацій для донорських програм та організацій, що спеціалізуються на антикорупційних проєктах в Україні є важливим.

Мета цього бріфу – надати рекомендації щодо підвищення ефективності співпраці донорів з регіональними та місцевими антикорупційними організаціями.

ОДЕРЖАНІ ДАНІ

1. На основі емпіричних даних, ми дійшли висновку, що напрямки діяльності громадських організацій у сфері антикорупції підпадають під шість основних категорій: моніторинг та підзвітність, підвищення обізнаності, адвокація, акції прямої дії, нарощування експертних компетенцій та співурядування з органами державної влади. У наведеному нижче графіку демонструється, які з цих напрямків діяльності є найбільш поширеними серед антикорупційних організацій в регіонах України. Більшість організацій залучені до більш ніж одного виду діяльності.

2. Дослідження антикорупційних регіональних та місцевих організацій показало, що більшість організацій мають низьку організаційну спроможність та фінансову стійкість.

Основними причинами такого стану речей наші респонденти назвали:

- 1) відсутність навичок щодо здійснення фандрейзингу;
- 2) відсутність готовності пересічних громадян здійснювати грошові пожертви на діяльність антикорупційних громадських організацій;
- 3) неможливість отримувати пожертви від представників великого бізнесу через ризики бути звинуваченими у відстоюванні бізнес інтересів;
- 4) відсутність компетенцій, необхідних для написання грантових заявок;
- 5) низький рівень організаційного розвитку місцевих організацій, що обумовлює неготовність донорських програм адмініструвати їхню проєктну діяльність, а також надавати підтримку на інституційний розвиток таких ГО.

Разом з тим, останнє не означає, що організації з низьким рівнем інституційного розвитку та професійних спроможностей не є ефективними в своїй діяльності. Багато організацій, незважаючи на низький рівень організаційного розвитку та попри відсутність будь-якої фінансової підтримки від донорських програм (115 з 242 антикорупційних організацій здійснюють свою діяльність за рахунок внесків членів організації та/або пожертв представників місцевої громади (переважно підприємців)), мають історію успіху у сфері запобігання корупції та активно сприяють впровадженню антикорупційних реформ на регіональному та місцевому рівнях.

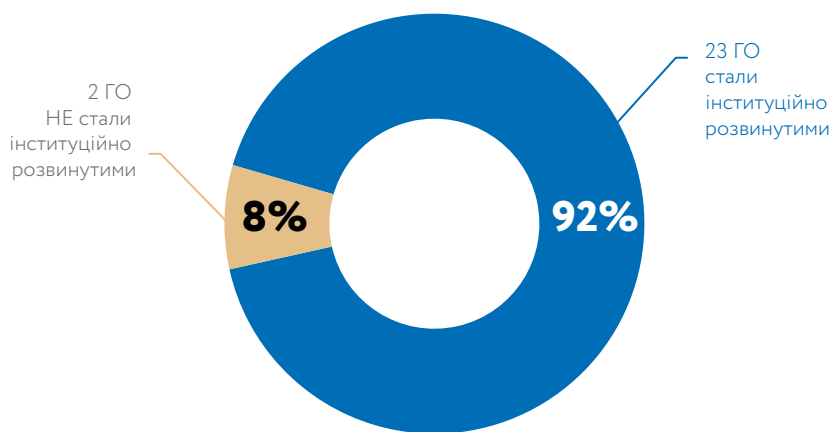
Проте, саме низький рівень організаційного розвитку унеможлиблює сталість діяльності регіональних громадських організацій. Крім того, він не дозволяє таким організаціям працювати системно, перетворюватися на професійні громадські організації, що можуть залучати фахівців і, відповідно, системно працювати над усуненням причин, а не наслідків корупційних практик, а також перетворюватися на лідерів суспільної думки, яких поважає та до рекомендацій яких прислуховується місцева влада.

3. Варто відзначити, що організації з високим рівнем організаційного розвитку не вважають основним викликом недостатність фінансування, проте мають виклик щодо плінності кадрів.

4. Більшість донорів підтримує саме проєктну діяльність регіональних та місцевих антикорупційних організацій. Із досліджених 242 організацій, лише 25 організацій у різний час отримували інституційну підтримку.

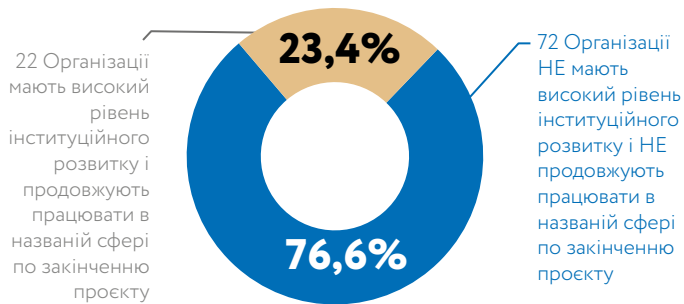
При цьому, результати нашого дослідження свідчать про те, що саме інституційна підтримка доводить свою ефективність. Фактично, інституційна підтримка надає можливість організаціям професіоналізуватись та допомагає налагодити системну роботу.

25 АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ОТРИМАЛИ ІНСТИТУЦІЙНУ ПІДТРИМКУ ВІД ДОНОРІВ

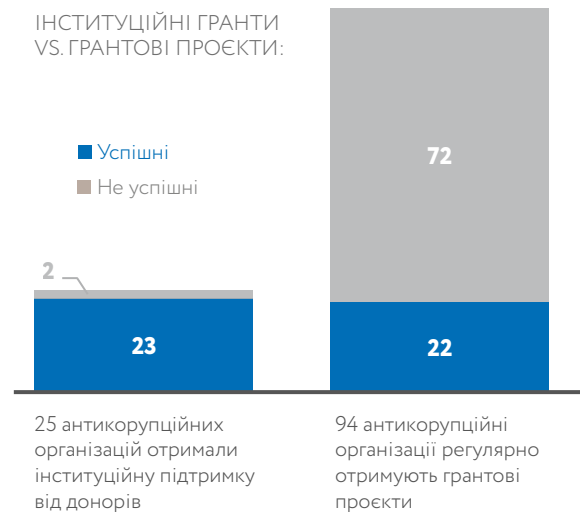

Підтримка короткострокових регіональних проєктів, дуже часто призводить до того, що в регіонах формується група антикорупційних активістів, які перетікають з однієї організації в іншу в залежності від того, яка організація має фінансування на реалізацію конкретного проєкту. У той самий час, кількість та якість регіональних/місцевих антикорупційних громадських організацій та активістів залишається на тому самому рівні. Відповідно, збільшення активностей організацій у сфері запобігання корупції та їхній вплив на просування антикорупційних реформ на місцевому рівні також не збільшується.

94 АНТИКОРУПЦІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕГУЛЯРНО ОТРИМУЮТЬ ГРАНТОВІ ПРОЄКТИ:

ІНСТИТУЦІЙНІ ГРАНТИ VS. ГРАНТОВІ ПРОЄКТИ:

5. Під час нашого дослідження нами було виявлено, що особливості корупції в кожному конкретному регіоні/місті визначаються локальним контекстом.

6. Місцеві антикорупційні громадські організації завжди мають обмежений вплив на місцеву антикорупційну політику, оскільки досить часто першопрчина корупції знаходяться в прогалинах чи колізіях законодавства і, відповідно, певні проблеми можна вирішити лише шляхом внесення відповідних змін до законів України.

7. Формування коаліцій формальних чи не формальних на місцевому рівні завжди має позитивний ефект для впливу на запобігання корупції та впровадження антикорупційних реформ.

8. Наше дослідження також підтвердило інформацію щодо збільшення випадків нападів на антикорупційних активістів, знищення їхнього майна та інші форми переслідування активних представників антикорупційних організацій.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. У рамках програм, спрямованих на підтримку громадянського суспільства у просуванні антикорупційних реформ, включати складову інституційної підтримки для тих антикорупційних організацій на місцевому та регіональному рівнях, які мають низький рівень організаційного розвитку проте, однак демонструють історії успіху та потенціал для власного розвитку.
2. При визначенні пріоритетів програм антикорупційного спрямування, попередньо проводити польові дослідження, які допоможуть зрозуміти локальний контекст та запит на конкретні антикорупційні заходи у регіоні/місті.
3. Визначаючи пріоритети підтримки важливо орієнтуватися на місцевий контекст кожного конкретного міста чи регіону. Важливо враховувати особливості корупції у кожному конкретному регіоні/місті, і орієнтуватися перш за все на запит місцевих громадських організацій та ініціатив, які краще розуміють, які саме активності потребують підтримки для успішності та сталості антикорупційних реформ у їхньому регіоні/місті.
4. Організувати семінари та вебінари на тему написання грантових заявок для регіональних та місцевих громадських організацій.
5. Здійснювати фінансування проєктної діяльності локальних організацій, що мають низький рівень інституційного розвитку через регіональні організації з високим рівнем інституційних та професійних спроможностей. Заохочувати створювати партнерство між такими організаціями.
6. **Проєкти, які передбачають співпрацю між локальними та національними громадськими організаціями, повинні включати такі складові:** а) надання безпосереднього фінансування на реалізацію проєктної діяльності локальним організаціям; б) менторську підтримку щодо адміністрування таких проєктів з боку партнерських організацій на національному рівні.
7. Підтримувати інституційний розвиток місцевих антикорупційних коаліцій.
8. Підтримувати проєктну діяльність, яка передбачає залучення на засадах рівного партнерства представників місцевої влади та громадських організацій.
9. Підтримувати проєкти, які передбачають розвиток професійних компетенцій локальних ГО, зокрема навчають фандрейзингу, підготовці аналітики та її комунікації, проведенню адвокатських кампаній на регіональному та місцевому рівнях, забезпеченню власної безпеки та ін.